

IDEJA, KONCEPT IN UMETNIŠKO SPOROČILO

Učenci tokrat bomo pri LUM spoznali konceptualno umetnost

Najprej predelajte učbenik: <https://eucbeniki.sio.si/lum9/2473/index.html> na strani 55-59 kliknite na slike, da se vam povečajo, prav tako video. Rešite naloge na strani 60 do 63.

Spodaj imate kratki povzetek, v primeru, da vam povezava slabo deluje ali ne deluje:

Leta 1917 je Duchamp poslal na razstavo narobe obrnjen pisoar z napisom R. Mutt. Naslovil ga je Fontana. Takrat je s tako imenovanimi **ready-made** deli sprožil polemike, kaj vse je lahko umetniško delo.

O sliki

Marcel Duchamp (1887-1968) je bil kontroverzni francoski umetnik in dadaist, ki je postal najbolj znan po Fontani oziroma pisoarju, ki ga je leta 1917 poslal na razstavo neodvisnih umetnikov v New Yorku. "Ready-made" umetnost je v poznem 20. stoletju postala še posebej zanimiva.

KONCEPTUALNA UMETNOST je umetnost idej, predlogov, koncepta.

Konceptualna umetnost (konceptualizem) je umetniško gibanje, ki se ne ukvarja s formalno ali vizualno zgradbo umetniškega dela, pač pa poudarja idejo, koncept. Ideja in koncept sta za umetniško delo enako pomembna kot delo samo. Te ideje lahko sprejmemo ali odklonimo. Ključno pri konceptualnih umetnikih je, da izražanje neke ideje zadostuje kot umetniško delo ter, da načela likovnega jezika, tehnična dovršenost in izraznost umetniškega dela ne igrajo pomembne vloge.

Konceptualne umetnine niso vezane zgolj na razstavišča, pač pa naletimo nanje na javnih mestih, kot so ulice, lahko pa tudi zgolj v medijih.

Konceptualna umetnost se ukvarja z opozarjanjem na probleme našega vsakdana. Razjasnjujejo vprašanja odnosov med ljudmi, ekologije, sporazumevanja, delovanja posameznika in družbe ...

Najpomembnejši načini izražanja konceptualnih idej so:

- instalacija,
- krajinska umetnost,
- word art
- performans,
- body art,
- pop art,
- minimalizem,
- video,
- fotografija,
- film,
- spletna umetnost.

**NAŠA LIKOVNA NALOGA BO NASLEDNJIČ VEZNA NA PODROČJE
INSTALACIJA,**

**VAŠA LIKOVNA NALOGA TA TEDEN JE, DA RAZMIŠLJATE O TEM NA KAJ BI OPOZORILI
S SVOJO INSTALACIJO IN DA POIŠČETE MATERIAL; S KATEREGA BOSTE LE TO
IZDELALI.**

Zato si ta del podrobneje preberite.

je v likovni umetnosti postavitve, umestitev predmetov, ustvarjena posebej za določen razstveni prostor. Ta način kiparskega izražanja se osredotoča na medsebojne odnose oziroma interakcijo med umetnino in gledalci, gledalec se giblje v prostoru in doživlja prostor kot celoto. Oznaka instalacija je v uporabi od leta 1970.

O sliki

Mirsad Begić, Veliki čuvar, 2012, ambientalna postavitve iz različnih materialov

Kritiki so to instalacijo označili za ustvarjanje brez primere v slovenski likovni umetnosti, "ki spremlja in spreminja naše bivanje v tostranstvu in prehodu v onostranstvo". Gmota, naplavina deluje kot preostanek minulega sveta, ki je izginil in se spreminja v neminljivost trajanja.

Za instalacijo umetniki uporabljajo različne materiale in predmete. Vanjo vključujejo tudi medije, kot so video, zvok, splet ali fotografija. Pomembno vlogo pri instalaciji lahko igrajo tudi svetloba, zvok in gibanje v prostoru.

Spoznajte pa še:

KRAJINSKO UMETNOST ALI LAND ART

Ta se je pojavila po letu 1960 v ZDA in kmalu nato tudi v Evropi. Uveljavila se je težnja po zbližanju umetnosti z naravo. Umetniki svoja dela ustvarjajo na prostem, včasih v odmaknjenih naravnih okoljih. Ker takšne stvaritve zaradi vremenskih vplivov niso obstojne, umetniki svoja dela dokumentirajo v obliki projektov s pomočjo fotografije in videa. Umetniška dela so sestavljena iz dreves, kupov zemlje, kanalov, s peskom nasutih poti, ki delujejo kot linije v prostoru ....

Robert Smithson (1938-1973) je bil ameriški umetnik, znan po umetniški smeri land art. Njegovo najbolj znano delo je *Spiralni pomol*, ki je bil zgrajen leta 1970 v Velikem slanem jezeru v Utahu, ZDA. V jezero so s pomočjo strojev (buldožer) navozili nasip v obliki spirale. Ob robu nasipa so se nabrali solni kristali in rdeče alge, kar je spirali dalo še prav poseben učinek. Spirala simbolizira vrtinec, o katerem pripovedujejo legende o Velikem slanem jezeru.

BODY ART je umetnostna zvrst, pri kateri se umetniška akcija dogaja na telesu ali pa z njegovo pomočjo (uporabo). Pri tej umetniški praksi se umetnik izraža ali podaja stališče s telesom. Poslikave telesa so le ena izmed oblik body arta. Francoski umetnik Yves Klein je na platna odtiskoval s svežo barvo poslikana ženska telesa. Srbska umetnica Marina Abramović je na svojih performansih raziskovala skrajne meje fizičnih in psihičnih zmožnosti lastnega telesa. Glede na izrazne načine je ta umetnostna zvrst blizu performansu.

Yves Klein (1928-1962) je začetnik v razvoju umetnosti performansa. Delo *Ant 154* predstavlja odtisnjena telesa v modri barvi. Klein je naročil več ženskam, naj si telo prekrijejo z barvo in ga odtisnejo na velike pole papirja.

Viri:

i učbenik za likovno umetnost v devetem razredu osnovne šole,

<https://eucbeniki.sio.si/lum9/2473/index.html>

Robert Smithson 1938-1973. Spiralni pomol. Dostopno na spletnem nalsovu:

<http://en.wikipedia.org/wiki/File:Spiral-jetty-from-rozel-point.png>

Dave. 2005. Yves Klein. Dostopno na spletnem naslovu:

<https://www.flickr.com/photos/condimentasm/30223528/>